

De la secetă la prosperitate prin dezvoltare comunitară

United Nations
MOLDOVA

**Contribuția Națiunilor Unite și a comunității internaționale
la depășirea consecințelor secetei în Moldova**

Publicația „DE LA SECETĂ LA PROSPERITATE PRIN DEZVOLTARE COMUNITARĂ. Contribuția Națiunilor Unite și a comunității internaționale la depășirea consecințelor secetei în Moldova” apare în cadrul proiectului „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”.

Realizarea inițiativelor de dezvoltare în beneficiul cetățenilor Republicii Moldova, consemnate în această ediție, s-a datorat contribuției următorilor donatori:

în parteneriat cu:

Informație suplimentară despre acțiunile ONU de reducere a consecințelor secetei în Moldova:
<http://un.md/drought>

Această publicație nu reflectă neapărat punctele de vedere ale Națiunilor Unite și ale donatorilor.

Editare: URMA ta

Imagine pe copertă: Oleg Vizir

Fotografii în interior: Programul de Dezvoltare Locală Integrată/PNUD Moldova

Coordonator al publicației: Ludmila Țiganu

© Națiunile Unite în Moldova

Chișinău, 2008

CZU 338 (478)
D 26

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

De la secetă la prosperitate prin dezvoltare comunitară : Contribuția Națiunilor Unite și a comunității internaționale la depășirea consecințelor secetei în Moldova / text : Igor Guzun, Doru Ciocanu ; Națiunile Unite în Moldova. – Ch. : Urma Ta PP SRL (Bons Office SRL). – 28 p.

ISBN 978-9975-9963-0-3
1000 ex.
338 (478)

Prefață

Proiectul **ONU** „Acordarea asistenței de urgență în depășirea crizei secetei în Moldova”

Seceta din vara anului 2007 a compromis grav recolta a peste 80 la sută din suprafața totală a terenurilor agricole din Republica Moldova. Astfel, securitatea alimentară a unui număr mare de producători agricoli, familii din mediul rural și, în special a cetățenilor social vulnerabili, a fost afectată drastic.

Organizația Națiunilor Unite (ONU) a răspuns prompt la apelul Primului Ministru al Republicii Moldova către Secretarul General al ONU în vederea depășirii crizei cauzate de secetă, lansînd în toamna anului 2007 proiectul „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”.

Prin intermediul acestui proiect, pînă în luna mai 2008, peste 383 mii de persoane grav afectate de secetă au beneficiat de semințe de grîu, fertilizanți, motorină, furaj, semințe de porumb, pachete cu produse alimentare. La fel, în cadrul proiectului 22 de localități vulnerabile din raioanele grav afectate de secetă au obținut ajutoare bănești pentru a întreprinde lucrări de interes public la variate obiecte din aceste comunități.

Proiectele desfășurate în cele 22 de sate au cuprins circa 47 000 de locuitori. În rezultatul implementării acestora au fost obținute rezultate remarcabile, considerate foarte importante pentru locuitorii satelor beneficiare, și anume:

- Construite rețele centrale de aprovizionare cu apă cu o lungime de 5 770 metri
- Reparate capital rețele de canalizare pe 2 135 metri
- Reabilitate 12 izvoare și fântini publice
- Construite drumuri locale cu o lungime de 18,6 kilometri
- Construite și/sau renovate 14 podețe peste pîriuri
- Salubrizate sate și lichidate gunoști neautorizate pe o suprafață totală de 65 hectare
- Efectuate lucrări de dezvoltare a teritoriului și înverzire pe o suprafață de 10 hectare
- Plantați circa 13 200 de copaci
- Reparate rețele de distribuție a energiei termice și electrice cu o lungime de 1 430 metri
- Efectuate lucrări de reparații la 23 obiecte publice: 16 școli și grădinițe de copii, 6 case de cultură, o primărie.

În cadrul proiectelor au fost mobilizate 6 milioane de lei, inclusiv 2 milioane de lei au constituit contribuția administrațiilor locale, exprimată în materiale de construcție, material săditor și altele.

La executarea lucrărilor au participat în total și au beneficiat direct aproximativ 2 000 de cetățeni, iar mai mult de 42 000 de locuitori din aceste sate se vor folosi de rezultatele inițiativelor comunitare.

Lucrările din cadrul proiectului se desfășoară cu susținerea financiară a Comisiei Europene prin intermediul Directoratului General pentru Asistență Umanitară (ECHO), Agenției Suedeze pentru Dezvoltare Internațională (Sida), Agenției Austriei pentru Dezvoltare (ADA), Ministerului Dezvoltării Rurale din Austria, Guvernelor Olandei, Norvegiei, Italiei și Finlandei, Ministerului Austriei pentru Agricultură, Pădure, Mediul Ambiant și Managementul Apelor, Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Fondului ONU pentru Populație (UNFPA) și Fundației SOROS-Moldova.

Proiectul ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova” este gestionat de PNUD Moldova în parteneriat cu FAO, UNFPA, UNICEF, alte agenții ONU, Guvernul Republicii Moldova, precum și sectorul asociativ și autoritățile publice locale, care sînt parteneri de implementare ai acestui proiect.

În **Capaclia** vor înflori mai mulți copaci în fiecare primăvară

Pentru nimeni nu este secret că situația sanitară la sate lasă de dorit. Totuși, în ultimii ani este atestată o anumită schimbare a atitudinii oamenilor față de această problemă. Și chiar dacă realitățile nu s-au schimbat radical, au fost înregistrate progrese. Comuna Capaclia este unul dintre exemplele reușite.

Comuna **CAPACLIA**,
raionul **CANTEMIR**

2 141 de locuitori

Proiectul „**Renovarea rețelei de canalizare a obiectelor sociale din satul Capaclia**”

Perioada desfășurării:

14 ianuarie – 19 martie 2008

Costul proiectului – 123 836 lei

Contribuția comunității în materiale locale – 28 690 lei

Au fost remunerați 73 de locuitori din sat

La Capaclia, printre mai multe lucrări de interes public din cadrul proiectului Națiunilor Unite „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”, a fost reparată rețeaua centrală de canalizare de la grădiniță și școală.

În cadrul aceluiași proiect a fost restabilit și terenul din jurul stadionului – o facilitate mult așteptată de tinerii din sat. Au fost curățate și restabilite cuvetele drumului central cu lungimea 1 325 de metri și amenajate 37 de podețe peste pârîul satului. Un succes deosebit al inițiativei l-a constituit lichidarea gunoiștii neautorizate din centrul localității.

Plantarea pe teritoriul Capacliei a peste 700 de copaci a fost o încununare a lucrărilor de salu-

brizare. Atunci când copacii poartă coroane de flori, ei amintesc încă o dată despre reușitele locale. Așa se va întâmpla de acum încolo în fiecare primăvară. Aceste lucrări demonstrează că în centrul agendei comunitare se află, în primul rînd, preocupările oamenilor pentru mediul în care locuiesc.

„Datorită proiectului – declară primarul comunei Capaclia, Dumitru Butuc – au fost mobilizate resurse care au curățat satul: de gunoi, de noroi, de resturi reziduale. Și este foarte important că în afară de acest beneficiu, oamenii au obținut și posibilitatea să câștige un ban, căci seceta de anul trecut pe mulți i-a lăsat săraci lipiți pămîntului”.

Satul CAȘUNCA,
raionul FLOREȘTI
1 996 de locuitori

Proiectul „**Lucrări de interes public realizate de locuitorii satului Cașunca**”

Perioada desfășurării:

27 ianuarie – 11 martie 2008

Costul proiectului – 250 270 lei

Contribuția comunității în materiale locale
– 37 598 lei

Au fost remunerați 127 de locuitori din sat

La Cașunca progresul începe cu schimbarea indicatorului localității

Acum câteva luni, când intrai în Cașunca, Florești, nici nu știai ce sat e acesta, dacă nu te opreai să întrebi vreun sătean. Cu câțiva ani în urmă cineva a smuls indicatorul localității cu cine știe ce scop. Astăzi, la intrarea în sat se arată o frumusețe de indicator, cioplit în piatră, pe care scrie cu litere mari: Cașunca. E un semn bun, trainic, încurajator.

Acesta a fost însă doar unul din elementele, vizibile, din volumul de reînnoiri ce s-au produs în Cașunca datorită proiectului „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”. În nici două luni sătenii au lichidat trei gunoiști neautorizate pe o suprafață de patru hectare și au amenajat un loc special pentru colectarea gunoiului. Au fost reparate patru porțiuni de drum cu o lungime totală de doi kilometri. De asemenea, a fost reparat sistemul de apă și canalizare în grădiniță și instalat jumătate de kilometru de apeduct central. Iar cimitirul din sat și-a schimbat aspectul, fiind amenajat cu grijă de locuitori. Și lista la Cașunca rămâne deschisă pentru alte acțiuni de dezvoltare comunitară.

„În viața mea întregă nu am pus atîția copaci cîți am sădit în aceste zile – spune un cășunean, Vasile Strișcă. Își trage sufletul, apoi continuă: Dar lucrul

mi-a plăcut, iar la vară satul nostru va fi mult mai verde decît a fost vreodată”. Cei 3 500 de copaci plantați în total aici vor da localității și aer curat, și aer de reînnoire.

Inițiativa a generat mobilizarea din partea primăriei a peste 37 mii de lei pentru procurarea diverselor materiale necesare lucrărilor. „Dar cel mai important – zice primarul Eleonora Ciupac – este că oamenii care au muncit la toate aceste obiective au obținut o mîină de ajutor din partea proiectului, fiind remunerați care cu o mie de lei, care cu două mii – cine și cît a lucrat. Vă mulțumim frumos”.

Drumul din comuna Climăuții de Jos, Șoldănești, se afla, din lipsă de mijloace, într-o stare jalnică. Pe alocuri, gropile deveniseră atât de mari, încât șoferii ieșeau din mașini ca să aprecieze dacă le vor putea trece sau mai bine să întoarcă înapoi. Iar când te întorci, nu-ți merge bine, spun oamenii de aici, și vor să meargă, cu toții, înainte.

Atunci când comuna a fost inclusă în proiectul ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”, primăria a pus repararea drumului în capul listei de lucrări necesare localității. Astăzi, drumul este acoperit cu pietriș. Când se descărcau mașinile cu piatră, se încărcau sătenii cu optimism. În același timp, au fost săpate și două canale de evacuare a apelor pluviale. În plus, la Climăuții de Jos, au fost reabilite căile de acces la cotele de teren ale sătenilor, cu lungimea totală de peste trei kilometri.

De asemenea, în cadrul acțiunii de dezvoltare comunitară au fost efectuate și alte lucrări importante: amenajarea teritoriului în jurul căminului cultural, construcția unui gard de piatră și plasă metalică și plantarea a 400 de copaci, amenajarea a două fântâni și curățarea unui izvor.

O altă realizare deosebită constă în lichidarea gunoiștilor neautorizate, care s-au extins pe câteva hectare în apropierea satului. Acum în acel loc cresc flori de câmp și pasc miorițe.

Nu a rămas fără atenție nici satul Cot, care face parte din comuna Climăuții de Jos. În această localitate a fost iluminată strada centrală. „Bun lucru s-a făcut, zice Nina Maciuca, locuitoare a satului Cot. Înainte puteai să-ți scoți ochii de întuneric ce era – nici zare de lumină, numai cît se vedea din ferestrele caselor. Acum, hai că nu-i Las Vegas, dar oricum e lumină și-i bine, bodaproste primarului Sergiu Melnic și proiectului care a dat bani!”

Drum bun, pe ploaie și ninsoare, la Climăuții de Jos

Comuna **CLIMĂUȚII DE JOS**,
raionul **ȘOLDĂNEȘTI**
1 539 de locuitori

Proiectul „**Lucrări de reparație și amenajare a satului Climăuții de Jos**”

Perioada desfășurării:

15 ianuarie – 23 martie 2008

Costul proiectului – 259 215 lei

Contribuția comunității în materiale locale – 53 727 lei

Au fost remunerați 116 locuitori din sat

Sătenii din **Cocieri** au curățat calea pentru alte proiecte de dezvoltare comunitară

Satul **COCIERI**, raionul **DUBĂSARI**
4 300 de locuitori

Proiectul „Salubritatea și amenajarea satului Cocieri”

Perioada desfășurării:

7 ianuarie – 12 martie 2008

Costul proiectului: 236 038 lei

Contribuția comunității în materiale locale:
30 600 lei

Au fost remunerați 85 de locuitori din sat

La Cocieri, Dubăsari, sădirea copacilor este mai mult decât o activitate care începe într-o dimineață de Ziua Învierii Plaiului și se termină spre seară. A planta copaci aici înseamnă și implicare comunitară, și preocupare pentru oameni și mediu, și o acțiune ce ajută la combaterea unei secete viitoare.

Cei o mie de copaci, sădiți și înconjurați cu grijă de localnici, sînt o dovadă că la Cocieri există o unitate între lideri, consiliul comunei, tineri și adulți implicați. Și această coeziune a oamenilor, îmbrăcată în salopetă și ajutată de instrumente și tractoare cu remorcă, face fapte importante: poate lichida o gunoiște, poate acoperi cu pietriș mai multe drumuri.

Atunci cînd s-au încheiat lucrările de lichidare a gunoiștilor neautorizate, care ajungeau să ocupe deja vreo șase hectare, la Cocieri totul arăta altfel. Pămîntul a răsuflet mai ușor, fără hîrtii și sticle de plastic care îi împiedicau respirația, iar oamenii, chiar dacă i-a bătut vîntul toată ziua și au muncit din greu, au devenit mai luminoși la față. În momentele acelea cerul a împrumutat din seninătatea sătenilor și a afișat sus tot albastrul său, ca pe un îndemn pentru alte comunități să se mobilizeze.

Pentru a evita, mai tîrziu, alte eforturi de eliminare a grămezilor de gunoi spontane, localnicii au amenajat un loc autorizat, mai mic, unde să fie aruncate pe

viitor resturile inutile. Să poată evacua mai ușor deșeurile, să nu intre din nou gunoiul în viața lor. Astfel, și-au curățat calea pentru alte proiecte de dezvoltare comunitară, după ce au reparat și șapte porțiuni de drum sătesc, pe o lungime totală de 1210 metri, acoperindu-le cu pietriș.

Singurele hîrtii care mai pot fi remarcate acum în peisajul de la Cocieri, unde a fost pînă nu demult o gunoiște mare, sînt cele pe care le poartă cu ei liderii locali, cînd vin aici și fac schițe, planuri de viitor.

„Mobilizarea celor 22 de comunități, inclusiv cea de la Cocieri, a fost valoroasă și benefică pentru toți”, afirmă Alexandru Ursul, Managerul componentei Dezvoltare comunitară a Programului de Dezvoltare Locală Integrată / PNUD Moldova. „Iar succesul inițiativelor s-a datorat, în primul rînd, implicării unor importante resurse locale, susținute de cele externe. Fără unitate comunitară, fără energia oamenilor, fără contribuția partenerilor externi, lucrurile nu s-ar fi mișcat din loc. Acum însă aceste sate pot inspira, prin exemplul lor, și alte comunități”.

Satul **CONSTANTINOVCA**,
raionul **EDINEȚ**
602 locuitori

Proiectul „**Lucrări de reparație la drumul din sat și obiectele de menire socială**”

Perioada desfășurării:

19 ianuarie – 26 martie 2008

Costul proiectului: 254 384 lei

Contribuția comunității în materiale locale:
44 223 lei

Au fost remunerați 84 de locuitori din sat

O primenire a obiectivelor de menire socială la **Constantinovca**

***I**arna la Constantinovca drumurile erau albe, dacă ninge. Acum un drum rămîne tot alb, în orice anotimp, dar nu luneci pe el. A fost acoperit, pe o lungime de vreo 600 de metri, cu prundiș din cariera locală. Unii numesc această transformare poveste. Alții – proiect.*

Datorită lucrărilor efectuate în cadrul inițiativei de dezvoltare comunitară, mai multe instituții din sat și-au schimbat înfățișarea, au trecut, cum spun localnicii, printr-o primenire și astfel răspund mai bine menirii lor sociale.

Visele copiilor din grădinița „Raduga” au acum mai multe șanse să fie în culori. Visele pot avea, bunăoară, culorile în care au fost finisați pereții și tavanele și pot fi mai luminoase – datorită renovării sistemului electric de iluminare în grădiniță. Și școala are o rețea modernizată de energie electrică. Iar sala sportivă, acolo unde elevii își folosesc energiile pentru sănătate sau pentru performanță, a fost readusă într-o stare normală: a fost renovată și curățată lună. Și singurul obiect de aici care mai poate fi aruncat la coș a rămas... mingea.

De fapt, la Constantinovca, Edineț, schimbarea în bine, restabilirea autorității organelor administrării locale și a încrederii în puterea

inițiativei comunitare a început de la lucruri simple, de jos în sus. A fost schimbată pardoseala la primărie, au fost apoi înlocuite ușile cu altele moderne, trainice și primenirea a continuat cu reconstrucția sistemului de încălzire și zugrăvirea pereților și podurilor.

În sat, lucrările s-au extins pînă la salubritatea celor două cimitire, care aveau și ele nevoie de îngrijire. „Grădinița, școala, primăria – toate au trecut prin schimbări. Iar sătenii noștri – și cei care lucrează aici, și cei care le trec pragul – copiii mai mici, elevi sau locuitor în vîrstă – sînt mîndri de asta”, spune primărița Ala Reaboi.

În apropierea satului Corlăteni, Rîșcani, se află o carieră de pietriș, însă drumurile din localitate erau într-o stare jalnică. Tot nu ajungeau ba brațe de muncă, ba mașini, ba inițiativă, ba mijloace, ba timp potrivit. Condiția drumurilor devenea din ce în ce mai gravă și cine știe câte roți s-ar mai fi spart și câte manivele și cardane s-ar mai fi stricat dacă nu apărea proiectul „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”.

Imediat, primăria a reacționat, adresînd o cerere de finanțare pentru un proiect de construcție a drumurilor locale și de salubritate a satului. Drept urmare, șase porțiuni de drum din sat cu o lungime totală de doi kilometri și jumătate au fost reparate. Bineînțeles, cu folosirea pietrișului din cariera locală. În plus, ca să se facă ordine pînă la capăt, au fost construite din nou rigole de evacuare a apelor pluviale, fiind excavați 720 metri cubi de pămînt. Iar spre final, în cadrul inițiativei de dezvoltare a comunității a fost lichidată o gunoște neautorizată de pe o suprafață de 1,2 hectare, a fost construit un podeț nou și reparate șapte podețe vechi.

Acolo unde era mai ușor și mai puțin periculos, la colectarea gunoii, de exemplu, s-au implicat elevii. Acolo unde erau necesare forță și manevrarea tehnicii, au lucrat adulții. Și nu e vorba

aici doar de distribuția muncii, ci mai ales despre participare și coeziune comunitară.

Acolo unde este glod, este și deznădejde, se poate citi pe fețele copiilor, toamna tîrziu, în anotimpul ploilor. La celălalt capăt al trăirilor, drumurile sînt semnul speranței. La Corlăteni, prin inițiativa locală și sprijinul partenerilor străini, sentimentul de încredere al oamenilor în ziua de mîine și-a făcut drum odată cu schimbările recente.

Primarul Corlătenilor, Victor Gordilă, afirmă că, atunci cînd a aflat că satul poate răspunde criteriilor pentru proiectul ONU, a adunat imediat consiliul local ca să decidă cît mai repede ce lucrări să efectueze. „Am simțit atunci – zice dumnealui – că nu există situații deznădăjduite, și că avem nevoie de acest proiect, care ne-a redat încrederea că pînă la urmă situațiile dificile pot fi soluționate”.

La Corlăteni speranța unei vieți demne își face loc odată cu schimbările recente

Satul **CORLĂTENI**, raionul **RÎȘCANI**
5 600 de locuitori

Proiectul „**Salubritatea satului și construcția drumurilor locale în satul Corlăteni**”

Perioada desfășurării:

21 ianuarie – 10 martie 2008

Costul proiectului – 272 943 lei

Contribuția comunității în materiale locale – 32 699 lei

Au fost remunerați 115 locuitori din sat

Comunitatea locală din **Cotovscoe** a fost susținută de comunitatea internațională

Dacă s-ar întocmi un clasament imaginar după volumul lucrărilor efectuate în cadrul proiectului ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”, satul Cotovscoe ar accede, probabil, direct în Liga Campionilor. Firește, alături de alte câteva comunități-lider din Moldova, unde golurile nu se marchează, ci se acoperă – pe drumuri, de exemplu.

Satul COTOVSCOIE, UTA Găgăuzia
981 de locuitori

Proiectul „Amenajarea satului cu
reparația capitală a drumurilor din
Cotovscoe”

Perioada desfășurării:

20 ianuarie – 20 martie 2008

Costul proiectului – 247 100 lei

Contribuția comunității în materiale lo-
cale – 41 600 lei

Au fost remunerați 125 de locuitori din sat

Rezultatele sînt elocvente: în Cotovscoe au fost reparate drumurile (2,5 km), cu așezarea unui strat de pietriș de origine locală; au fost lichidate gunoiști neautorizate de pe o suprafață de opt hectare (!); au fost plantați 1 100 de copaci în două parcuri pe o suprafață de aproape două hectare; au fost renovate două fîntîni publice și, în cele din urmă, amenajat cimitirul.

Atunci cînd mașinile pe drum de țară aruncă cu glod în urmă, ele de fapt aruncă satul în urmă, înapoi, în trecut. Iată de ce drumurile, la fel ca fîntînile, sînt cruciale pentru dezvoltarea unei comunități, și nu doar în poezie, ci și în viață. „La fîntîna din răscruce, / Drumul vine și se duce... Vin mașini înfierbîntate – Sînt și ele însetate” (Aurel Ciocanu). Pretutindeni drumurile oferă oamenilor siguranță și

speranță. Fîntînile – sentimentul curățeniei și bunăstării.

Pentru organizarea lucrărilor în beneficiul comunitar din Cotovscoe a fost nevoie de abnegație atît din partea autorităților publice locale, cît și din partea sătenilor. Cei 125 de oameni din sat, care au contribuit la acțiunile de dezvoltare a comunității, și-au exprimat întreaga satisfacție pentru faptul că munca lor depusă a fost remunerată. „Este pentru prima oară – zice cu mulțumire o sateancă, Elena Iasibaș – cînd am lucrat pentru binele satului și ni s-a plătit pentru asta. A fost ca un *subotnic* plătit”.

„Seceta din 2007 i-a adus pe mulți oameni din sat în pragul sărăciei – susține și primarul din Cotovscoe, Gheorghe Palic. Dar comunitatea internațională nu ne-a lăsat să ne pierdem, mulțumim pentru aceasta”.

Satul CRASNOE,
raionul GRIGORIOPOL
295 de locuitori

Proiectul în derulare „**Reconstrucția rețelelor de asigurare cu apă potabilă**”

Perioada desfășurării:

10 martie – 15 iunie 2008

Costul proiectului: 188 350 lei

Contribuția comunității în materiale:

74 638 lei

Vor fi remunerați 40 de locuitori din sat

La Crasnoe, apa curge prin țevi și viața continuă

Inițiativa de dezvoltare comunitară, realizată de locuitorii satului Crasnoe, pare să fie mai mult tehnică. Se exprimă în metri cubi, în puterea unei pompe sau în caracteristicile echipamentului electric. Oricum, însă, este în beneficiul oamenilor. Și asta rămâne important pentru această comunitate.

Oriunde în Moldova, apa înseamnă viață. Și satul Crasnoe nu este o excepție. Iar întreruperile de furnizare a apei potabile ori lipsa ei pot cauza oamenilor, pe lângă incomodități casnice, și probleme sanitare, maladii sau chiar riscuri la adresa bunăstării. Iată de ce prioritatea numărul unu la Crasnoe a fost reconstrucția turnului de apă

potabilă, cu un volum de 15 metri cubi, și renovarea apeductului din țevi de polietilenă, pe o lungime de un kilometru și jumătate. Aceste lucrări publice au fost efectuate de localnici, cu sprijinul mai multor parteneri naționali și internaționali, ghidați, în primul rând, de obiectivul diminuării de urgență a consecințelor secetei din vara anului 2007.

La Crasnoe, în cadrul proiectului de dezvoltare comunitară, a fost de asemenea restabilită zona sanitară din jurul sondei și a fost instalat utilajul electric, transformatorul și o pompă automată, pentru a relansa furnizarea apei potabile. Aici apa potabilă curge prin țevi, deci viața continuă.

„Ceea ce a distrus timpul sau nepăsarea, au restabilit oamenii. Altădată, toate puteau să depindă de alții. Acum – doar de noi”, explică filosofia timpurilor noi Ion Ciolac, Vicepreședintele Administrației Grigoriopol.

Să faci primăvara lucrările pentru iarna viitoare. Dacă este cald în grădiniță, copiii au mai multe șanse să crească sănătoși. Acestea sînt motivele pentru care locuitorii din Dubova, Dubăsari, au început în prima lună de primăvară construcția unei centrale termice la grădinița din sat și au pus-o în funcțiune în luna mai. Eforturile liderilor locali fac parte dintr-un proiect de dezvoltare comunitară, unul dintre cele mai mari în istoria recentă a acestui sat cu cîteva sute de cetățeni, situat în stînga Nistrului.

La Dubova, copiii mai mici și educatoarele au acum căldură în grădiniță, datorită centralei termice și utilajului de producere a căldurii la gaz, instalate prin contribuția mai multor parteneri locali și externi. Iar ceilalți săteni beneficiază de construcția unui gazoduct, cu o lungime de 159 de metri, de asemenea valorificat în cadrul proiectului ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”.

La fel ca și în celelalte sate participante la această inițiativă, inclusiv în alte șase din regiunea transnistreană a țării, autoritățile locale au obținut toată asistența tehnică necesară pentru a dezvolta în continuare propunerile de proiect din punct de vedere ecologic, legal, economic și social, iar principalii beneficiari ai lucrărilor publice intensive vor fi oamenii care au suferit cel mai mult de pe urma secetei din 2007.

Cu gîndul la propriii copii, sătenii din Dubova vor amenaja și curtea grădiniței: copiii să se joace în siguranță, să se dezvolte. „Astfel, odată cu copiii noștri, se dezvoltă și spiritul comunitar, și localitatea însăși. Avem și alte planuri de viitor”, afirmă primărița Maria Topor.

Dubova: un proiect mare într-un sat mic

Satul DUBOVA, raionul DUBĂSARI
684 de locuitori

Proiectul în derulare „Gazificarea și amenajarea teritoriului grădiniței de copii „Gvozdica”

Perioada desfășurării:

10 martie – 15 iunie 2008

Costul proiectului: 325 640 lei

Contribuția comunității în materiale:
102 208 lei

Vor fi remunerați 55 de locuitori din sat

La **Frunză**, durabil înseamnă a construi și a renova temeinic

Satul **FRUNZĂ**, raionul **SLOBOZIA**
2 700 de locuitori

Proiectul în derulare „**Reparația capitală a rețelelor de apă și canalizare la obiectivele din comuna Frunză**”

Perioada desfășurării:

10 martie – 15 iunie 2008

Costul proiectului: 384 514 lei

Contribuția comunității în materiale locale:
160 914 lei

Vor fi remunerați 85 de locuitori din sat

Pentru oamenii din satul Frunză, raionul Slobozia, durabil înseamnă să repare capital, să construiască solid și să renoveze temeinic. Și atunci când este vorba de rețelele de apă, și atunci când este vorba de viața lor. Prin intermediul unui proiect de dezvoltare comunitară, locuitorii de aici s-au mobilizat să-și refacă sistemul de apă și canalizare – de la turnurile de apă pînă la subsolurile unor case de locuit – și odată cu acesta, să-și îmbunătățească existența de fiecare zi.

Acțiunile pentru o viață mai bună a cetățenilor din Frunză, susținute de parteneri locali, naționali și străini, au inclus reparația capitală a sistemului de canalizare în două subsoluri din două blocuri de locuit, cu 18 și 22 apartamente, în Andriașevca Nouă, o localitate care face parte din comună, precum și renovarea rețelei exterioare sătești de evacuare a apei, pe o lungime de 40 de metri. De asemenea, vor fi reconstruite turnurile de apă din Prioziornoe și Novocotovsc, înalte de 10 metri, pentru a repune în circuit apa potabilă.

„A intra în primăvară înseamnă a te reinnoi. În această primăvară am făcut lucrări de curățare și reparații în subsoluri și am restabilit sistemul de apă și canalizare la casa de cultură din sat, povestește primarul Valentina Nedova din Frunză. Am avut noroc de vreme bună și de oameni implicați”.

Satul **HILIUȚI**, raionul **RÎȘCANI**
2 243 de locuitori

Proiectul „**Sănătatea naturii, sănătatea noastră**”

Perioada desfășurării:

7 ianuarie – 27 februarie 2008

Costul proiectului: 237 196 lei

Contribuția comunității în materiale locale:
31 696 lei

Au fost remunerați 105 de locuitori din sat

Un copac plantat pentru fiecare locuitor din **Hiliuți**

*C*âte un copac sădit pentru fiecare locuitor al satului: astfel oamenii din Hiliuți, Rîșcani, s-au implicat în dezvoltarea propriei comunități, care are aici o puternică dimensiune de mediu. Relația strînsă dintre starea de bine a mediului și lipsa de boli a oamenilor – copii, maturi și bătrîni – a fost inclusă în denumirea inițiativei: „Sănătatea naturii, sănătatea noastră”, realizată la începutul anului 2008.

Odată cu plantarea celor 2 300 de copaci la Hiliuți, locuitorii satului au lichidat două gunoiști neautorizate, aflate pe o suprafață de 16 hectare, și au demolat depozitul de îngrășăminte minerale. Gunoiul și scurgerile cauzate de materialele periculoase au fost, peste tot în Moldova, surse de poluare, de degradare a terenurilor agricole și de amenințări pentru sănătatea oamenilor. La Hiliuți, soluționarea problemelor de mediu devine o prioritate a tuturor.

„Unii fără alții facem mai puțin. Pentru ca lucrurile bune să se întîmple, a fost nevoie și de participarea sătenilor – de munca și înțelegerea lor, și de sprijinul din afară al unor donatori”, spune primarul Valentin Sanduleac. „Credem că ceea ce am reușit este doar începutul. Mergem înainte, ne înnoim”.

Noul intră în instituțiile comunitare. Acum, prin contribuția proiectului de dezvoltare locală, casa de cultură din Hiliuți are un nou acoperiș,

grădinița de copii are o sobă nouă, primăria are un trotuar nou, iar clădirea avariată a vechii grădinițe a fost demolată. Iar resturile de la materialele de construcție ale acestor lucrări nu mai sînt duse, împreună cu alte deșeuri, la gunoiștile neautorizate, cum se putea întîmpla altădată.

Ce-au mai făcut oamenii, autoritățile și partenerii de la Hiliuți pentru ca dezvoltarea să fie mai cuprinzătoare, iar comunitatea să avanseze mai mult? Au reparat digul la iazul din satul Reușelul Nou și au efectuat lucrări de reparație la centrala termică a gimnaziului. Astfel, proiectul ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova” i-a vizat, la Hiliuți, pe toți sătenii practic: soba din grădiniță este pentru copiii mai mici, pentru copiii mai mari va funcționa centrala termică a gimnaziului, pentru tineri a fost schimbat acoperișul casei de cultură, și pentru toți împreună au fost sădiți copacii și lichidate gunoiștile.

Și în satul Kuzmin, Camenca, agenda comunitară are cuvinte-cheie prezente în planurile de lucrări intensive ale altor localități din țară: amenajare, reparație, înverzire. Oamenii de aici însă au pus propria particularitate pe tot ce au creat și au stimulat prin exemplul lor. Acolo unde a fost o gunoiște, cu sticle de plastic și alte resturi, acum crește iarba. În cimitir, unde se înălțau buruiene, este curat, greblat. Au fost instalate porți, iar cimitirul satului a fost îngrădit cu gard metalic.

Ceea ce îi unește pe localnicii din Kuzmin cu sătenii din alte așezări rurale, incluse în inițiativa de dezvoltare comunitară a Organizației Națiunilor Unite, este că nu au lăsat lucrurile așa cum sînt. Au ales bunul mers al faptelor.

„La intrarea în casa noastră de cultură care are două etaje, am reparat treptele. Iar la școală, am prefăcut sistemul de încălzire, în primul rînd, în sala de sport”, dezvăluie activitățile proiectului primarul Victor Melnic. La acestea se adaugă plantarea unui număr de 500 de copaci și arbuști care, împreună, se pot numi lucrări de amenajare a satului. Ori acțiuni de implicare a cetățenilor în dezvoltarea propriei comunități.

Satul **Kuzmin**, un alt exemplu care poate stimula celelalte comunități

Satul KUZMIN, raionul CAMENCA
870 de locuitori

Proiectul în derulare „**Reparația sistemului de încălzire la școală și lucrări de amenajare a satului**”

Perioada desfășurării:

10 martie – 15 iunie 2008

Costul proiectului: 232 544 lei

Contribuția comunității în materiale locale: 34 198 lei

Vor fi remunerați 73 de locuitori din sat

Porumbești a pus accentul pe generația tânără

De ani de zile cantina școlii din satul Porumbești, Cantemir, s-a tot aflat într-o stare de neînvidiat. Sistemul de eliminare interioară nu mai ținea nici el. Podelele din coridoare erau atât de roase de papuceii micilor porumbeșteni, încât începeau să dezvăluie gropi. Motivul invocat de autorități era cât se poate de banal: nu-s bani pentru renovări.

Satul **PORUMBESȚI**,
raionul **CANTEMIR**

1 646 de locuitori

Proiectul „Renovarea obiectelor de menire socio-culturală din satul Porumbești”

Perioada desfășurării:

7 ianuarie – 28 februarie 2008

Costul proiectului – 355 515 lei

Contribuția comunității în materiale – 151 950 lei

Au fost remunerați 91 de locuitori din sat

La fel de dezastruoasă era și starea căminului cultural: pe scenă puteai să-ți rupi picioarele, tavanul era gata-gata să se prăbușească peste artiști și spectatori. Sfârșitul părea să vină nu de pe scenă, ci din realitate. Iar biblioteca, chiar dacă nu era luată cu asalt de către locuitorii Porumbeștilor, prezenta un pericol pentru viața vizitatorilor, a bibliotecarei și a cărților: tavanul abia mai ținea.

Proiectul „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova” a servit drept imbold pentru autorități și pentru săteni să-și suflece mânecele. În scurt timp, a fost renovată și cantina, și podeaua, și sistemul de eliminare interioară din școală, a fost căptușit tavanul bibliotecii și al casei de cultură, a fost reparată scena. În jurul primăriei a fost înălțat un gard de toată frumusețea și, în plus, au fost amenajate spațiile aferente școlii și primăriei. Acum drapelul de la primărie se înscrie mai bine în peisaj – flutură ca să arate unde se află autoritatea și de unde pot începe multe lucruri bune.

„Acest proiect este unul foarte util și a venit într-un moment când am avut mare nevoie de un ajutor din afară, zice Tudor Munteanu, primarul de Porumbești. Prin acest proiect, s-au atins două scopuri: lucrările efectuate au fost de trebuință comunității, iar oamenii care au muncit au rămas foarte mulțumiți pentru că au adus un oarecare venit pentru familiile lor”.

Satul **RĂSCĂIEȚI**,
raionul **ȘTEFAN VODĂ**
3 878 de locuitori

Proiectul „**Renovarea obiectelor de menire socială din satul Răscăieți**”

Perioada desfășurării:

7 ianuarie – 10 martie 2008

Costul proiectului – 345 300 lei

Contribuția comunității în materiale locale

– 141 900 lei

Au fost remunerați 125 de locuitori din sat

Răscăiețenii au scăpat de inundații, iar lucrurile bune continuă să curgă unul după altul

În ziua de 22 aprilie 2008, locuitorii satului Răscăieți au marcat festiv încheierea proiectului, invitând mai mulți oaspeți: primari din satele vecine, reprezentanți ai conducerii raionale, reprezentanți ai comunității donatorilor, mass-media.

Pentru că pe vreme de ploaie drumul central devenea un șuvoi mare de apă, iar locuitorii din sat nu au tradiții și abilități de navigare, canalul de evacuare a apelor pluviale a fost curățat de nămol și gunoi, pe o lungime de 1 800 de metri. Drumul a devenit practicabil și chiar s-a constatat că sub stratul gros de nămol era asfaltat. Astăzi, gospodăriile oamenilor nu mai sînt inundate – apa și-a găsit fîgașul și curge liniștit la vale prin canalul curățat.

În cadrul proiectului de dezvoltare locală a fost amenajat cimitirul satului și restabilit gardul în jurul lui. Părintele Dănilă, preotul Bisericii „Sf. Mihail și Gavriil” din Răscăieți, a rămas foarte mulțumit de acest lucru, menționînd însă în fața locuitorilor satului că „ar fi bine ca noi și singuri, din proprie inițiativă și dorință, să ne aducem contribuția la prosperarea satului, și nu să așteptăm alții să ne facă curat în gospodărie”.

De asemenea, în sat au fost amenajate șase fîntîni, restabilite zonele sanitare la cinci fîntîni arteziene, montate două cisterne și vopsite toate turnurile de apă, construite două podețe peste pîrîul din sat, montate geamurile casei de cultură.

„Acest proiect, susține Parascovia Grosu, primarul de Răscăieți, a fost ca o scînteie care ne-a aprins de entuziasm. S-au găsit și resurse suplimentare, iar răscăiețenii au devenit mai încrezători în forțele proprii, că pot face și ei ceva pentru sat, nesiliți de nimeni, din propria voință”.

Cla să elaboreze un proiect reușit, apreciat de locuitorii comunei și acceptat de finanțatori, primăria Salciei a identificat mai multe lucrări de primă necesitate pentru localitate. Astfel, în cadrul proiectului ONU, în satul Salcia oamenii au reparat o porțiune de drum de aproape trei kilometri și jumătate.

Au fost de asemenea construite două podețe peste pârîul din sat, care au scurtat calea de acces pentru două mahalale. În același timp, a fost curățat de gunoi și amenajat pârîul din zona izvorului central din localitate, iar pe malurile lui au fost plantați peste 100 de copaci. Și cu aceste lucrările nu au ajuns la mal, cum se spune, nu s-au sfinșit.

În cadrul aceluiași proiect pășunea satului a fost curățată de gunoi și de tufele care au împinzit-o excesiv. Oamenii au ieșit la munci ca la sărbătoare, deși nu purtau costume – aceste lucrări au servit drept prilej pentru a mai comunica, iar totodată și de a câștiga un ban pentru familie. Astăzi, pășunea respiră a sănătate, iar sălcienii respiră mirozna florilor care cresc în locul gunoiului de ieri. „Înainte, când treceam pe lângă pășune – zice sălcianca Nina Ticmeister – mă umplea rușinea pentru satul meu: cît cuprindeai cu ochiul – numai pungi, hîrtii, sticle,

baclăști. Și nu se găsea nimeni să ne mobilizeze să ieșim, umăr lîngă umăr, să curățim terenul. A trebuit să vină cineva din afară să ne deschidă ochii și să ne ridice. Cred că acesta a fost primul pas care să ne trezească conștiința de săteni grijulii și harnici”.

Astăzi, la **Salcia** pășunea respiră a sănătate: sînt mai multe sălcii, mai mulți copaci

Satul **SALCIA**,
raionul **ȘOLDĂNEȘTI**
1 050 de locuitori

Proiectul „**Amenajarea satului Salcia și reparația drumurilor locale**”

Perioada desfășurării:

25 ianuarie – 30 martie 2008

Costul proiectului – 509 490 lei

Contribuția comunității în materiale locale – 303 990 lei

Au fost remunerați 116 locuitori din sat

Seceta din anul trecut i-a învățat pe oamenii din **Samurza** să prețuiască apa

Satul **SAMURZA**, comuna **CEALÎC**,
raionul **TARACLIA**
278 de locuitori

Proiectul „**Reparația capitală a apeductului din satul Samurza, comuna Cealîc**”

Perioada desfășurării:

28 ianuarie – 20 aprilie 2008

Costul proiectului – 340 771 lei

Contribuția comunității în materiale locale
– 46 800 lei

Au fost remunerați 96 de locuitori din sat

Sătul Samurza din componența comunei Cealîc avea acces foarte redus la apă. Apeeductul instalat cândva și-a trăit traiul, posibilități de a instala unul nou nu se întrevedeau, iar cele câteva fântîni existente nu îndeșteulau întru totul nevoile celor 78 de gospodării din sat, în majoritate cu oameni în etate, ale căror puteri sînt la fel ca veniturile lor: modeste.

„Seceta de anul trecut – zice primarul comunei Cealîc, Veaceslav Cambur – i-a învățat pe oameni să prețuiască apa. Iată de ce, aflînd că satul nostru a nimerit pe listele proiectului ONU, oamenii, iar apoi și primăria au decis să înainteze proiectul de reparație capitală a apeductului din Samurza”. Fiind acceptat, proiectul a fost realizat în nici trei luni. În ziua de 20 aprilie 2008, la Samurza a fost dat în exploatare noul apeduct, cu lungimea de 3,1 kilometri.

„Pînă acum, era tare greu fără apă – susține Nina Cegodar, o beneficiară a proiectului de instalare a apeductului – nu sînt tînără și mi-i greu să merg cu căldările pline de la fîntînă. Acum, am apă în robinet chiar în ogradă”.

La sădirea parcului satului au participat în mod voluntar 201 de locuitori, iar lucrările de instalare a țevilor și de conectare la sursa de apă au fost efectuate de 96 de săteni, actualii beneficiari ai apeductului, și munca lor a fost remunerată de grantul proiectului. Această remunerare a constituit o

compensare parțială a pierderilor suferite din cauza recoltelor reduse provocate de seceta din vara anului 2007.

Odată cu construcția apeductului, în cadrul inițiativei de dezvoltare locală au fost plantați în parcul satului peste 300 de copaci.

Satul **SCORȚENI**, raionul **TELENEȘTI**
2 843 de locuitori

Proiectul „**Măsuri de îmbunătățire a mediului și reparația podului drumului central din satul Scorțeni**”

Perioada desfășurării:

7 ianuarie – 11 martie 2008

Costul proiectului – 231 067 lei

Contribuția comunității în materiale locale
– 30 800 lei

Au fost remunerați 104 locuitori din sat

După o secetă cumplită, **Scorțenii** au evitat inundațiile pentru că și-au suflecat mînele

***P**loile din primăvara anului 2008 au demonstrat că decizia autorităților din satul Scorțeni, Telenești, de a repara digul iazului a fost foarte oportună. Și cine putea să creadă, ținînd cont de seceta de vară trecută! Dar dacă nu se repara digul, cine știe cîte gospodării rămîneau inundate...*

Lucrările au fost efectuate cu susținerea financiară a Organizației Națiunilor Unite, în procesul realizării proiectului „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”. La activități au fost implicați mai bine de 100 de locuitori din sat. Națiunile Unite i-au unit, într-un efort comun, pe toți sătenii din Scorțeni.

În afară de reparația digului s-a mai muncit din greu, dar cu abnegație, și la curățarea de nămol a drumului de 2,8 kilometri și a două podețe și curățarea albiei pîriului pe o lungime de 700 de metri. De asemenea, a fost executată o rigolă pentru drenarea apelor pluviale din mahala Chetroasa și au fost lichidate patru gunoiști neautorizate care și-au întins tentaculele pe o suprafață de 3,2 hectare. Iar spațiile libere au fost plantate cu 3 850 de copaci – nici mai mult, nici mai puțin.

Din cauză că sătenii au rămas practic fără nici

un venit ca urmare a secetei de anul trecut, banii proiectului au fost ca o gură de apă pentru mulți dintre cei care au participat la lucrări. „Oamenii au lucrat cu hărnicie – susține primarul Darie Ureche. – Astăzi, mulți mă tot întrebă, dacă nu mai vine vreun proiect de acesta, că mai sînt atîtea de făcut în satul nostru! Dar eu le spun: ajunge, poate a venit timpul să ne suflecăm noi mînele, nu tot să așteptăm să vină alții să ni le suflece”.

“Dacă dumneavoastră sînteți cel cu banii, atunci să vă dea Dumnezeu sănătate! se zice că a exclamat primarul de Slobozia, Anatol Zavalîșca, la prima întîlnire cu Ignacio Artaza, Reprezentantul Permanent adjunct al PNUD în Moldova. Oamenii din sat sînt foarte mulțumiți!”

Sînt mulțumiți atît cei care au beneficiat direct de remunerare pentru munca depusă, cît și cei care se folosesc de roadele acestei munci: în cadrul proiectului realizat în acest sat au fost efectuate o serie de lucrări de folos pentru comunitate. În primul rînd, oamenii au reparat capital drumul central din sat, cu lungimea de 1,3 kilometri. Timp de o zi nu se vedea nici în cer, nici în pămînt de atîta colb ridicat de buldozere.

Fiecare dintre locuitorii din Slobozia, Ștefan Vodă, care au muncit în cadrul proiectului a fost remunerat cu cîte 1000-2000 de lei, în funcție de volumul de lucru efectuat. Zinaida Lascarati și Valentina Iurco au participat la repararea pavilioanelor de joacă de la grădinița din sat și la zugrăvirea podețului peste pîrîul local. „Sîntem foarte mulțumite că ne-au dat de lucru, zic dumnealor în unison. Noi nu avem un loc de lucru permanent – mai mult cu sapa în mîină. Atîta venit avem, că mai vindem producția agricolă din grădină. Dar anul trecut a fost secetă mare și nici nu am avut ce vinde. Tare greu a fost...”

În cadrul proiectului în localitate au mai fost plantați peste 200 de copaci tineri, iar ceilalți au fost văruiți, cu alb. Să crească sănătoși, să apere pămîntul și oamenii de soare, de secetă.

Primarul de Slobozia: „Oamenii din sat sînt foarte mulțumiți”

Satul SLOBOZIA, raionul ȘTEFAN VODĂ
4 023 locuitori

Proiectul „Reparația capitală a drumului central și a pavilioanelor de joacă la grădinița de copii”

Perioada desfășurării:

25 ianuarie – 15 mai 2008

Costul proiectului – 230 032 lei

Contribuția comunității în materiale locale – 79 801 lei

Au fost remunerați 60 locuitori din sat

Odată cu căldura, la **Speia** revine confortul

***E**fortul depus și impactul obținut în proiectul de dezvoltare comunitară din satul Speia, raionul Grigoriopol, sînt mult mai mari decît pot fi presupuse din simpla descriere a inițiativei, așa cum a fost formulată pe hîrtie: „reparația capitală a rețelei de căldură...”.*

Satul **SPEIA**, raionul **GRIGORIOPOL**
2 800 de locuitori

Proiectul în derulare „**Reparația capitală a rețelei exterioare de căldură la casa de cultură**”

Perioada desfășurării:

10 martie – 15 iunie 2008

Costul proiectului: 151 467 lei

Contribuția comunității în materiale locale:
41 578 lei

Vor fi remunerați 55 de locuitori din sat

210 metri – aceasta este lungimea rețelei exterioare de distribuție a căldurii, renovată de locuitorii satului Speia, pentru ca agentul termic să ajungă, fără pierderi, în sala sportivă și în sediul primăriei. Și să aducă cu el un confort minim, așteptat demult. A fost nevoie de această reparație capitală pentru ca lucrurile să reîntre în normal. Și aici nu este vorba doar de țevi și gigacalorii. Este vorba de oameni.

Deci, să vorbească oamenii. „Vara sanie și iarna căruță. Așa face un bun gospodar. În această primăvară noi am reparat rețeaua de căldură, ca să nu înghețăm la iarnă, spune un participant la lucrări. Ce vom face iarna? Găsim noi, pentru că sînt atîtea...”

„Este deosebit de important, zice primarul Andrei Manoilov, că la lucrările de reparație a rețelei de căldură participă localnicii. Astfel, sînt și ei ajutați să cîștige un ban, și treaba se face”.

Proiectul ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în

Moldova” a susținut la Speia, la fel ca în alte 21 de localități din țară, efectuarea unor lucrări în beneficiul comunității, pentru a diminua consecințele secetei din vara anului 2007.

Satul TRIFĂUȚI, raionul SOROCA
1 026 de locuitori

Proiectul „**Lucrări de reparații la obiectele de menire socială din sat**”

Perioada desfășurării:

7 ianuarie – 20 martie 2008

Valoarea proiectului: 373 543 lei

Contribuția comunității în materiale:

168 425 lei

Au fost remunerați 80 de locuitori din sat

Sătenii din Trifăuți au făcut totul nu de azi pe mâine, ci pentru viitor

Cărămidă cu cărămidă, atent și cu pricepere au clădit meșterii două sobe la Trifăuți, raionul Soroca: Una în grădinița de copii și alta în gimnaziu. Le-au construit pentru copii și nepoți, ca aceștia să poată avea o viață cu mai multă căldură. Cu grijă în primul rând pentru copii, se edifică aici viitorul, în cadrul unui proiect de dezvoltare comunitară, în care au fost realizate mult mai multe activități decât au încăput în titlul lui: „Lucrări de reparații la obiectele de menire socială”.

Ceea ce a lipsit din denumirea proiectului, oamenii din Trifăuți au pus în muncile pe care le-au făcut – participare, entuziasm, repede și bine, nu de azi pe mâine, ci de azi pentru viitor. Ca să deschidă noi oportunități, au schimbat mai întâi niște uși: cinci la gimnaziu și opt la căminul cultural.

Acum și somnul de la amiază al copiilor din grădiniță este mai dulce și mai cald. Copiii au o sobă, mobilierul este reparat, ferestrele au sticlă nouă, iar gardul seamănă a gard. Și elevii din gimnaziu au câteva prilejuri de bucurie. În șase săli de clasă au fost căptușite tavanele, au fost finisați pereții interiori și vopsite ușile și ferestrele. Elevii din gimnaziu nu vor mai șede în bănci în palton și căciulă. În același timp, căminul cultural a trecut și el printr-o transformare profundă. Sătenii au reparat ferestrele și acoperișul și au făcut ca sistemului electric de iluminare chiar să lumineze.

Dar schimbările la Trifăuți se văd și la lumina zilei. În cadrul inițiativei ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova” a fost amenajat monumentul din sat și au fost reconstruite două fântini. Aici, la fel ca în alte proiecte-localități, sînt acum mai puține monumente ale nepăsării și mai multe exemple de oameni implicați, de autorități locale responsabile și de organizații non-guvernamentale care chiar organizează activități fără sprijinul guvernului, în beneficiul comunității.

„Aproape jumătate din costul proiectului a fost contribuția comunității în diferite materiale: piatră, cărămidă, nisip, vopsele, unelte. Dar la fel de importantă a fost și implicarea oamenilor din Trifăuți, alături de consiliul sătesc și primărie”, povestește primarul Ivan Focșa.

Pietrișul putea să rămână încă multă vreme în cariera locală, dacă oamenii din satele Vărăncău și Slobozia-Cremene, raionul Soroca, nu puneau în mișcare tractoarele, atașind la acestea și dorința lor de mai bune. Pietrele au rost dacă sînt de folos oamenilor. Locuitorii au reparat cu pietrișul din carieră cîteva segmente de drum, cã ei sã poată merge mai departe, iar comunitățile lor sã se dezvolte.

836 de metri în Vărăncău și 450 de metri în Slobozia-Cremene sînt lungimile drumurilor renovate în cadrul proiectului de dezvoltare comunitară în aceste localități din Soroca. Asta dacã efortul se măsura în metri. Există însă și o altă dimensiune, cealaltă fațetă a acțiunilor întreprinse. Aici este vorba despre satisfacții pentru munca depusă, despre o implicare largă a sãtenilor care au adus cu ei tractoare, lopeți, sape și greble, despre deprinderea de a vorbi mai puțin despre glod și mai mult despre ceea ce pot duce sau aduce drumurile mai bune. Chiar dacã sînt mai greu de măsura, toate aceste evoluții, inspirate și de Consiliul comunal Vărăncău, pot fi numite dezvoltare locală integrată.

În același efort comunitar, susținut de Națiunile Unite, se înscriu amenajarea și salubritatea cimitirelor din Vărăncău, Slobozia-Cremene și Slobozia-Vărăncău, precum și evacuarea unor gunoști neautorizate de pe o suprafață de patru hectare. Pe un alt hectar, lîngă casa de cultură și clădirea medicului de

familie, au fost aranjate terenurile aferente. A fost reconstruit și acoperișul primăriei.

Anume așa locuitorii de aici înțeleg să respecte trecutul și să privească cu încredere în viitor: În partea dinspre trecut au amenajat cimitirele, iar în partea spre viitor au reparat drumurile.

„Ce pot să spun? N-a fost ușor, dar este frumos. Și se vede”, mărturisește Ion Levco, primarul satului.

Trecutul și viitorul în **Vărăncău**: amenajarea cimitirelor și reparația drumurilor

Satul **VĂRĂNCĂU**,
raionul **SOROCA**
3 973 de locuitori

Proiectul „**Salubritatea comunei
Vărăncău și reparația drumurilor**”

Perioada desfășurării:

7 ianuarie – 27 martie 2008

Costul proiectului: 274 691 lei

Contribuția comunității în materiale locale și muncă voluntară: 74 853 lei

Au fost remunerați 113 de locuitori din sat

Un podeț și o porțiune de drum fac parte nu doar din peisajul sătesc, dar și din viața satului **Vîhvatiniți**

Satul VÎHVATINIȚI, raionul RÎBNIȚA
1 260 de locuitori

Proiectul în derulare „**Lucrări de amenajare a satului Vîhvatiniți**”

Perioada desfășurării:

10 martie – 15 iunie 2008

Costul proiectului: 256 167 lei

Contribuția comunității în materiale locale:
33 540 lei

Vor fi remunerați 88 de locuitori din sat

Cle-i un podeț și o porțiune de drum? Primul răspuns poate fi acesta: fac parte din peisajul oricărei localități din Moldova, care are un riu sau o râpă. Și care sat nu le are? Însă pentru unii locuitori din satul Vîhvatiniți, raionul Rîbnița, podețul și segmentul de drum fac parte nu doar din peisajul rural. Fac parte din viața lor.

Le-au amenajat printr-un efort comun. Sînt un prilej de mîndrie și o priveliște în care se pot fotografia pentru a trimite poze la neamuri. Ori pentru a le pune într-un dosar prezentat ca să obțină alte finanțări pentru dezvoltarea comunitară.

Iar peste o vreme, sătenii din Vîhvatiniți vor putea face fotografii și pe fundalul celor 675 de copaci și arbuști, pe care i-au plantat în cadrul unei acțiuni de mobilizare socială, susținută de proiectul ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”. Mai așteaptă însă ca arborii să crească mai mari, să-și ia avînt, la fel cum începe să înflorească aici spiritul comunitar, trezit și de reparația efectuată de localnici în interiorul școlii, și de amenajarea terenurilor la casa de cultură, la școala de muzică și la piața din sat.

Cea mai mare reușită din cadrul proiectului este, totuși, reparația școlii cu adaptarea unui bloc la

grădinița de copii. Cu gîndul la viitor, localnicii din Vîhvatiniți se îngrijesc de prezentul copiilor.

„Să știți că, la prima vedere, parcă nu-i mare treabă: am făcut ceea ce trebuia să facem. Dar odată cu lucrările îndeplinite și cu lucrurile noi care se observă, s-a schimbat ceva și înăuntrul oamenilor. Acum vrem mai multe, pentru că putem mai multe”, zice Ina Mamei, șef-adjunct al administrației sătești.

Cu podețul pe care l-au amenajat, cu bucata de drum renovată și cu sectoarele plantate cu copaci tineri, oamenii din Vîhvatiniți, schimbați și ei în bine din interior, se ridică în propriii ochi. Și odată cu ei, se ridică satul, cum spune Iurie Curcă, un beneficiar al proiectului, „pe o treaptă calitativ nouă de dezvoltare”.

Comunitățile beneficiare ale proiectului ONU „Acordarea asistenței de urgență și a asistenței tehnice în depășirea crizei secetei în Moldova”

Comunitatea	Denumirea proiectului	Perioada desfășurării	Costul proiectului	Contribuția comunității în materiale locale	Au fost remunerati locuitori din sat
Comuna CAPACLIA, raionul CANTEMIR 2 141 de locuitori	Proiectul „Renovarea rețelei de canalizare a obiectelor sociale din satul Capaclia”	14 ianuarie – 19 martie 2008	123 836 lei	28 690 lei	73
Satul CAȘUNCA, raionul FLOREȘTI 1 996 de locuitori	Proiectul „Lucrări de interes public realizate de locuitorii satului Cașunca”	27 ianuarie – 11 martie 2008	250 270 lei	37 598 lei	127
Comuna CLIMĂUȚII DE JOS, raionul ȘOLDĂNEȘTI 1 539 de locuitori	Proiectul „Lucrări de reparație și amenajare a satului Climăuții de Jos”	15 ianuarie – 23 martie 2008	259 215 lei	53 727 lei	116
Satul COCIERI, raionul DUBĂSARI 4 300 de locuitori	Proiectul „Salubritatea și amenajarea satului Cocieri”	7 ianuarie – 12 martie 2008	236 038 lei	30 600 lei	85
Satul CONSTANTINOVCA, raionul EDINEȚ 602 locuitori	Proiectul „Lucrări de reparație la drumul din sat și obiectele de menire socială”	19 ianuarie – 26 martie 2008	254 384 lei	44 223 lei	84
Satul CORLĂTENI, raionul RIȘCANI 5 600 de locuitori	Proiectul „Salubritatea satului și construcția drumurilor locale în satul Corlăteni”	21 ianuarie – 10 martie 2008	272 943 lei	32 699 lei	115
Satul COTOVSCOIE, UTA Găgăuzia 981 de locuitori	Proiectul „Amenajarea satului cu reparația capitală a drumurilor din Cotovscoe”	20 ianuarie – 20 martie 2008	247 100 lei	41 600 lei	125
Satul CRASNOE, raionul GRIGORIOPOL 295 de locuitori	Proiectul în derulare „Reconstrucția rețelelor de asigurare cu apă potabilă”	10 martie – 15 iunie 2008	188 350 lei	74 638 lei	40
Satul DUBOVA, raionul DUBĂSARI 684 de locuitori	Proiectul în derulare „Gazificarea și amenajarea teritoriului grădiniței de copii „Gvozдика”	10 martie – 15 iunie 2008	325 640 lei	102 208 lei	55
Satul FRUNZĂ, raionul SLOBOZIA 2 700 de locuitori	Proiectul în derulare „Reparația capitală a rețelelor de apă și canalizare la obiectivele din comuna Frunză”	10 martie – 15 iunie 2008	384 514 lei	160 914 lei	85
Satul HILUȚI, raionul RIȘCANI 2 243 de locuitori	Proiectul „Sănătatea naturii, sănătatea noastră”	7 ianuarie – 27 februarie 2008	237 196 lei	31 696 lei	105
Satul KUZMIN, raionul CAMENCA 870 de locuitori	Proiectul în derulare „Reparația sistemului de încălzire la școală și lucrări de amenajare a satului”	10 martie – 15 iunie 2008	232 544 lei	34 198 lei	73
Satul PORUMBESȚI, raionul CANTEMIR 1 646 de locuitori	Proiectul „Renovarea obiectelor de menire socio-culturală din satul Porumbesți”	7 ianuarie – 28 februarie 2008	355 515 lei	151 950 lei	91
Satul RĂSCĂIETI, raionul ȘTEFAN VODĂ 3 878 de locuitori	Proiectul „Renovarea obiectelor de menire socială din satul Râscăieți”	7 ianuarie – 10 martie 2008	345 300 lei	141 900 lei	125
Satul SALCIA, raionul ȘOLDĂNEȘTI 1 050 de locuitori	Proiectul „Amenajarea satului Salcia și reparația drumurilor locale”	25 ianuarie – 30 martie 2008	509 490 lei	303 990 lei	116
Satul SAMURZA, comuna CEALIC, raionul TARACLIA 278 de locuitori	Proiectul „Reparația capitală a apeductului din satul Samurza, comuna Cealic”	28 ianuarie – 20 aprilie 2008	340 771 lei	46 800 lei	96
Satul SCORTENI, raionul TELENEȘTI 2 843 de locuitori	Proiectul „Măsuri de îmbunătățire a mediului și reparația podului drumului central din satul Scorțeni”	7 ianuarie – 11 martie 2008	231 067 lei	30 800 lei	104
Satul SLOBOZIA, raionul ȘTEFAN VODĂ 4 023 locuitori	Proiectul „Reparația capitală a drumului central și pavilioanelor de joacă la grădinița de copii”	25 ianuarie – 15 mai 2008	230 032 lei	79 801 lei	60
Satul SPEIA, raionul GRIGORIOPOL 2 800 de locuitori	Proiectul în derulare „Reparația capitală a rețelei exterioare de căldură la casa de cultură”	10 martie – 15 iunie 2008	151 467 lei	41 578 lei	55
Satul TRIFĂUȚI, raionul SOROCA 1 026 de locuitori	Proiectul „Lucrări de reparații la obiectele de menire socială din sat”	7 ianuarie – 20 martie 2008	373 543 lei	168 425 lei	80
Satul VĂRÂNCĂU, raionul SOROCA 3 973 de locuitori	Proiectul „Salubritatea comunei Vărăncău și reparația drumurilor”	7 ianuarie – 27 martie 2008	274 691 lei	74 853 lei	113
Satul VÎHVATINȚI, raionul RÎBNIȚA 1 260 de locuitori	Proiectul în derulare „Lucrări de amenajare a satului Vihvatiinți”	10 martie – 15 iunie 2008	256 167 lei	33 540 lei	88

United Nations
MOLDOVA

Națiunile Unite în Moldova
str. 31 August 1989, 131
Chișinău, MD 2012
Republica Moldova
www.un.md